

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla uczniów klas liceum ogólnokształcącego oraz technikum.

I. Wymagania ogólne.

Nauczyciel przedmiotu na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) o poziomie wymagań na poszczególne oceny.

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z nową podstawą uwzględniają:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji,
- analizę i interpretację lektur w całości lub we fragmentach i innych tekstów kultury wskazanych przez nauczyciela m.in.:
- tworzenie wypowiedzi ustnej i pisemnej

II. Kryteria osiągnięć na poszczególne oceny szkolne (wiadomości i umiejętności zgodne z podstawą programową).

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń niespełniający kryteriów oceny dopuszczającej.

Na ocenę dopuszczającą uczeń wie i potrafi:

- odtworzyć informacje dotyczące epok literackich,
- odczytać sens fragmentów i wyodrębnić główną myśl całego tekstu,
- podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- poznawać i wskazywać cechy kategorii literackich,
- wskazać w dziełach literackich realizację prądów umysłowych, filozoficznych i artystycznych omawianych epok,
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych i scharakteryzować głównych bohaterów literackich,
- posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i piśmie oraz podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia, zakończenia,
- wypowiadać się w mowie i piśmie na zadany temat w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu,
- samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Na ocenę dostateczną uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- rozpoznać i wskazać funkcje środków językowych oraz ironię w tekście literackim,
- sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu,
- podać argumenty na rzecz tezy,
- oddzielić informacje od opinii,
- wskazać przyczyny i skutki,
- wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych,
- rozpoznawać cechy charakterystyczne sztuki omawianych epok,
- scharakteryzować wizję świata i człowieka omawianych epok,
- wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich,
- odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich,
- umieć wypowiadać się poprawną polszczyzną w mowie i piśmie.

Na ocenę dobrą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną a ponadto:

- rozpoznawać i określić typ nadawcy, typ adresata tekstu oraz charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu,
- wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach,
- wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- porównać i ocenić kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach literackich,
- selekcionować materiał,
- stosować terminologię teoretycznoliteracką i językoznawczą,
- sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu

- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą a ponadto:

- wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczne i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich,
- świadomie i samodzielnie odczytać mechanizmy językowe,
- samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki,
- omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści,
- porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich,
- zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym),
- objaśnić sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych,
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegłą terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką,
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznego dla danej dziedziny sztuki,
- dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury,
- podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu,
- posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią.

Na ocenę celującą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadzie przedmiotowej.

III. Formy sprawdzania osiągnięć

Wypracowania maturalne, testy wiadomości, testy czytania ze zrozumieniem, kartkówki z treści i interpretacji lektur (zapowiedziane i niezapowiedziane), kartkówki z pięciu ostatnich lekcji (zapowiedziane i niezapowiedziane), które mogą obejmować zadania domowe i materiał z omawianego zagadnienia/lektury, projekty wykonywane indywidualnie lub w grupie, referaty, odpowiedzi ustne, prezentacje ustne maturalne, aktywność-udział w dyskusjach, konkursach, własne teksty kultury (np. recenzja, opowiadania, audycja, reportaż), testy z powtórek do matury, matury próbne, zadania domowe.

IV. Sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia – ocenianie bieżące.

Ilość sposobów sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia w semestrze zależy od nauczyciela.

Przyjmuje się ogólne zasady:

- w semestrze każdy uczeń powinien otrzymać co najmniej 3 oceny, przy czym jedna z nich powinna być oceną ze sprawdzianu, a jedna z odpowiedzi ustnej,
- w semestrze powinien być przeprowadzony minimum 1 sprawdzian, o ilości pozostałych sposobów sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia decyduje nauczyciel,
- sprawdzian nauczyciel zapowiada na forum klasy i odnotowuje w terminarzu z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- sprawdzian jest obowiązkowy dla wszystkich uczniów. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie nauczyciel odnotowuje w dzienniku znak „0”, uczeń jest zobowiązany przystąpić do sprawdzianu w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela. W przypadku niezgłoszenia się ucznia w tym terminie nauczyciel ma prawo sprawdzić wiedzę i umiejętności z zakresu sprawdzianu na pierwszej lekcji, na której jest obecny,
- uczeń, który nie pisał sprawdzianu w terminie, ma prawo tylko do jednego terminu dodatkowego, nie ma możliwości poprawienia oceny,
- uczeń, który ze sprawdzianu pisemnego w pierwszym terminie otrzymał ocenę niedostateczną, ma prawo do jej poprawienia tylko w jednym, wyznaczonym przez nauczyciela dniu,
- praca niesamodzielna na sprawdzianie lub innych formach kontroli osiągnięć ucznia jest równoznaczna z oceną niedostateczną i nie podlega możliwości poprawy,

- znak „0” nie jest oceną, jest tylko informacją o tym, że uczeń nie był obecny na lekcji, a tym samym nie wykazał się określonymi umiejętnościami i wiedzą, nie uczestniczył w ćwiczeniach praktycznych (pisemnych i ustnych). Nauczyciele języka polskiego biorą tę informację pod uwagę przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej,
- kartkówki, testy sprawdzające, rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego, sprawdziany diagnostyczne wewnętrzne i zewnętrzne mogą być zapowiedziane lub niezapowiedziane. Oceny z tych sposobów sprawdzania wiedzy i umiejętności są ostateczne;
- uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania w ciągu okresu. Nieprzygotowanie zgłasza się nauczycielowi przed lekcją w formie pisemnej (kartka z datą i nazwiskami osób nieprzygotowanych). Przywilej nieprzygotowania nie dotyczy lekcji, na której odbywa się zapowiedziany sprawdzian lub zapowiedziana kartkówka. Przywilej ten nie dotyczy też zapowiedzianych sprawdzianów z tygodniowym wyprzedzeniem;
- uczeń po co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej nieobecności w ciągu pierwszych dwóch dni po powrocie do szkoły może nie być pytany i nie musi uczestniczyć w sprawdzianach i innych formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych, chyba że sam wyraża chęć brania w nich udziału. Przed lekcją informuje o tym fakcie nauczyciela;
- uczeń, którego numer w dzienniku jest w danym dniu „szczęśliwy”, ma prawo bez żadnych konsekwencji zrezygnować z odpowiedzi ustnej lub innej niezapowiedzianej formy kontroli osiągnięć edukacyjnych. Przywilej ten nie dotyczy sprawdzianu oraz zadania domowego;
- oceny cząstkowe są wpisywane na bieżąco do dziennika;
- dłuższe formy wypowiedzi literackiej są zadawane z tygodniowym wyprzedzeniem i wykonywane na kartkach formatu A-4;
- brak pracy domowej traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji;
- praca domowa wykonywana z błędami nie jest traktowana jako jej brak;
- w czasie omawiania lektury uczeń jest zobowiązany do przyniesienia tekstu na lekcje;
- brak książki traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji;
- każdy dział kończony jest pracą klasową (sprawdzianem), zapowiadaną z wyprzedzeniem 1 tygodnia;
- z bieżącego materiału (do 5 lekcji) może być przeprowadzona niezapowiedziana kartkówka o łącznym czasie pisania do 15 minut;
- nauczyciel może bez zapowiedzenia sprawdzić wiadomości i umiejętności ucznia z materiału obejmującego 5 ostatnich lekcji (ustnie lub pisemnie);
- z fragmentu materiału obejmującego więcej niż 5 lekcji może być przeprowadzony sprawdzian zapowiedziany z wyprzedzeniem minimum dwutygodniowym;
- prace pisemne będą sprawdzone i oddane w nieprzekraczalnym terminie 2 tygodni (14 dni roboczych). W przypadku rozprawek termin ten może być wydłużony;
- w semestrze uczeń otrzyma przynajmniej jedną ocenę z odpowiedzi;
- uczniowie, którzy korzystają na pracy klasowej lub sprawdzian z niedozwolonych pomocy, otrzymują ocenę niedostateczną;
- oceny z matur próbnych, testów diagnostycznych i kompetencyjnych wpisywane są jako obowiązkowe oceny cząstkowe z języka polskiego;
- prace kontrolne przechowuje się do końca roku szkolnego i mogą być udostępnione do wglądu rodzicom (opiekunom prawnym);
- na prośbę ucznia lub jego rodziców (opiekunów prawnych) nauczyciel ustalający ocenę powinien ją uzasadnić, a prace pisemne recenzować;
- wypracowania typu maturalnego (rozprawka, interpretacja utworu poetyckiego, wypowiedź argumentacyjna, interpretacja porównawcza) są oceniane zgodnie z kryteriami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, opublikowanymi w *Informatorze maturalnym z języka polskiego*, który jest dostępny na stronie internetowej CKE;
- sprawdziany diagnostyczne są oceniane wg propozycji autorów (uwzględnione są umiejętności konieczne, podstawowe, dopełniające i rozszerzające).

1. Test sprawdzający rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego, sprawdziany z wiadomości, kartkówki ze znajomości lektury:

dopuszczający 50%
dopuszczający + 55%
dostateczny 60%
dostateczny + 65%
dobry 70%
dobry + 80%
bardzo dobry 90%
bardzo dobry + 95%
celujący 100% oraz wiedza wykraczająca poza zakres obowiązujący w podstawie programowej

2. Wypracowanie na poziomie podstawowym i rozszerzonym:

dopuszczający 40%
dopuszczający + 45%
dostateczny 50%
dostateczny+ 60%
dobry 70%
dobry + 80%
bardzo dobry 90%
bardzo dobry + 95%
celujący 100%

3. Odpowiedź ustna:

poziom	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
M E R Y T O R Y C Z N Y	Splycona, niepełna odpowiedź, ograniczony dobór faktów i/lub ubogi dobór faktów; sądy otwórcze, powierzchowne, dopuszczalne drobne błędy rzeczowe.	Odpowiedź krótka, ograniczająca się do skomentowania najważniejszych faktów; dopuszczalne uproszczenia interpretacyjne; wnioskowanie ma charakter otwórczy.	Odpowiedź rzeczowa, interpretacja utworów merytorycznie poprawna, widoczne są próby oceniania omawianych problemów i formułowania własnych sądów.	Odpowiedź pełna, wyczerpująca temat i bezbłędna, samodzielne argumentowanie, wnioskowanie i ocenianie.	Tak jak na ocenę bardzo dobrą oraz: odwoływanie się do treści pozaprogramowych, erudykcyjność wypowiedzi.
S T R U K T U R A L N Y	Występują zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi.	Odpowiedź trójdzielna, dopuszczalne drobne usterki kompozycyjne.	Odpowiedź trójdzielna, spójna, sformułowane wnioski układają się w logiczny wywód.	Trójdzielna i spójna wypowiedź podporządkowana logice wyводу, przytaczanie cytatów.	Tak jak na ocenę bardzo dobrą oraz: umiejętne wplatanie funkcjonalnych cytatów.
J Ę Z Y K O W Y	Język jest komunikatywny, ubogie słownictwo, dopuszczalne błędy językowe.	Styl ogólnie poprawny, dopuszczalne drobne błędy stylistyczne i gramatyczne.	Styl poprawny, dopuszczalne nieliczne niezręczności stylistyczne.	Swobodny styl wypowiedzi, bogate słownictwo, wysoka sprawność językowa.	Tak jak na ocenę bardzo dobrą.

Odpowiedź jest oceniona na niedostateczny, kiedy uczeń:

V. Kryteria ocen za poszczególne sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia.

- ✓ nie udziela odpowiedzi (nie zna treści programowych),
- ✓ odpowiada nie na temat,
- ✓ odpowiada, ale jego wypowiedź nie spełnia wymogów określonych na ocenę dopuszczającą.

Ostateczny wynik uzyskany za wypowiedź ustną jest wypadkową i pewnego rodzaju średnią wszystkich wybranych kryteriów.

VI. Szczegółowe sposoby uzasadniania ocen.

- Każdą ocenę nauczyciel uzasadnia w formie ustnej lub pisemnej, odwołując się do obowiązujących kryteriów,
- Ocenę ze sprawdzianu pisemnego nauczyciel uzasadnia w formie krótkiej recenzji oraz podaje liczbę punktów uzyskanych przez ucznia w stosunku do maksymalnej liczby punktów możliwych do zdobycia (wynik punktowy może być wyrażony w skali procentowej). W przypadku kartkówek za uzasadnienie rozumie się wynik punktowy ucznia w stosunku do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania,
- Każdy sprawdzian pisemny jest omówiony na zajęciach lekcyjnych na forum całej klasy, wskazane są najczęściej popełniane błędy, przeprowadzona jest wnikliwa analiza wykonania zadań. Omówienie sprawdzianu stanowi dodatkową formę uzasadnienia ocen.

VII. Ustalenie oceny śródrocznej i rocznej.

- Na ocenę mają wpływ: postępy w nauce (wiedza i umiejętności), aktywność, zaangażowanie, systematyczność, samodzielność wykonywanych zadań, frekwencja.
- Ustalając ocenę śródroczną lub roczną nauczyciel może obniżyć o 1 stopień ocenę w stosunku do średniej ważonej, jeżeli uczeń często nie uczestniczył w różnych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności.
- Ocena roczna może być pozytywna, jeżeli uczeń uzyskał pozytywne oceny z każdego z dwóch okresów. W przypadku, gdy uczeń uzyska ocenę niedostateczną za I okres, jest zobowiązany do jej poprawienia w formie ustalonej przez nauczyciela – nie później niż 2 miesiące od śródrocznego posiedzenia rady klasyfikacyjnej.

VIII. Ocenianie uczniów ze specjalnymi wymaganiami.

- Nauczyciele języka polskiego indywidualizują i dostosowują wymagania edukacyjne odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, którzy posiadają orzeczenie i opinie poradni pedagogiczno-psychologicznej lub zostali objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
- Dla uczniów z dysleksją rozwojową (na podstawie orzeczenia) stosuje się następujące zasady:
 - a) Uczniowie z dysgrafią mogą stosować pismo drukowane, zwiększające czytelność zapisu;
 - b) Prace pisemne uczniów, u których stwierdzono dysortografię, oceniane są wg zasad oceniania prac z języka polskiego uczniów ze stwierdzonymi trudnościami w uczeniu się czytania i pisania, opracowanymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną;
 - c) Na sprawdzianach nauczyciel może zmniejszyć ilość zadań (jeżeli to możliwe), wydłużyć czas pracy
- W przypadku uczniów zdolnych: rozszerzenie zakresu programu zwłaszcza w formie samokształcenia.

